

Leszek Szewczyk

## Problemy psychospołeczne dzieci z zaburzeniami endokrynnymi

Psychosomatic problems of children with endocrine disorders

Uniwersytet Medyczny w Lublinie  
Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie

O.u.n. wywiera wpływ na czynności dokrewne, a hormony z kolei oddziałują na o.u.n. i funkcjonowanie emocjonalne. Dotyczy to zwłaszcza takich hormonów jak tyroksyna, insulina, hydrokortyzon, katecholaminy i hormony płciowe. Wynikające z somatotropinowej niedoczynności przysadki, niedobory wzrostu wpływają na niekorzystne funkcjonowanie psychiczne zwłaszcza chłopców. Nadczynność tarczycy wpływa na nadpobudliwość, wybuchowość, trudności koncentracji uwagi, zaś niedoczynność na obniżenie aktywności psychofizycznej utrudniając sprawności intelektualne. Niedoczynność nadnerczy powoduje w sferze psychicznej apatię, zamknięcie się w sobie i dość często reakcje depresyjne. Wrodzony przerost nadnerczy i zjawiska maskulinizacyjne u dziewcząt, poza medycznymi sprawiają wiele problemów psychicznych. Wzrost aktywności rdzenia nadnerczy, zwłaszcza w sytuacji stresowej ze wzrostem aktywności katecholaminergicznej zwiększa ogólny poziom niepokoju i czujności oraz reakcje agresywne. Dysfunkcje gonady męskiej poza wpływem na potencję seksualną, sposób za-

chowania wywołują objawy depresyjne. Rytm miesięczny poziomu hormonów żeńskich wpływa m. in. na czynność o.u.n. i psychikę dziewcząt. Zaburzenia dojrzewania płciowego zarówno u dziewcząt i chłopców prowadzą do różnych zaburzeń emocjonalnych. Wiele problemów natury psychicznej sprawia niewydolność sekrecyjna wysp trzustki i specyfika cukrzycy. Zaburzenia metaboliczne w źle kontrolowanej cukrzycy wpływają hamująco na aktywność o.u.n. zaś hipoglikemia poinsulino-wa powoduje stan niepokoju, rozdrażnienia, agresywności.

[l.szewczyk@wp.pl](mailto:l.szewczyk@wp.pl)

There are evidencies for interaction between the central nervous system (CNS) and endocrine system. It concerns mainly such hormones like thyroxin, insulin, hydrocortisone, catecholamines and sex hormones. Hyperthyroidism cause emotional disturbances. The children may become irritable, impetuous with abnormal intellectual activity. On the other hand hypothyroidism decreases psychophysical activity influencing intellectual efficiency. Adrenal insufficiency may cause apathy, depressive or withdrawing reactions. Hyperfunction of adrenal medulla especially on stress situation runs with catecholamine hypersecretion increases general level of anxiety, alertness or aggressive reactions. Dysfunction of testes influence sexual potency, the way of behaviour and depressive signs. Changes in sexual hormone levels during menstrual cycle influence central nervous system (CNS) activity and mental of girls. Metabolic disturbances in uncontrolled diabetes mellitus inhibits CNS activity than hypoglycemia induce anxiety, irritation and aggressivity.